

ACC. N:R. M. 12316:/

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: Kjersti Tufvesson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV1.

jätten - hans släktskap och stenkastning och begravning.

Det var en jätte, som hade fru och familj.
Han blev begravd i Vallby kyrkas kor.

Han hade släktingar bland jättarna på Bornholm. Han var också släkt med trollen.

På Bornholm vitades han mycket. Han tog där sten i vitt strumpband och slängde den till Skinnvingebus. Sedan byggde han upp stenhuset av stenen, som han kastat.

ACC. N:R. M. 12316:2.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: Kjersti Tufvesson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1880m i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

Jätten och Bolshögs kyrka.

När Jätten så hade byggt Glimmingehus, såde han, att det skulle bli en kyrka i närheten av Glimmingehus. Och så kastade han ner sten från Bornholm. Och där stannar hem, där skulle kyrkan bli. Det var Bolshögs kyrka.

(Jfr. uppföljare uppteckn. nr. 22!)

ACC. N:R. M. 12316:3.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Glagsax
Socken: Bolshög Berättat av: Herman Tufvesson.
Uppteckningsår: 1939 Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3.

Hällan vid Bolshögs kyrka.

Söder om Bolshögs kyrka ligger en hälla.
Där tog man för vatten, när barn skulle
döpas i kyrkan. I gamla tider hade man
också tagit vagnvatten där till kyrkan.

ACC. N:R. M. 12316:4Landskap: SkåneUpptecknat av: Curt WallinHärad: JärrestadAdress: GladsaxSocken: BolshögBerättat av: Herman Jansson.Uppteckningsår: 1939Född år 1880 i BolshögLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV4.

Bolshögs kyrka skulle ligga i Skinnvinge nr 10.

Vid Karl Källmans gård, där agronomen
Ritberg nu bor, låg i min barndom tid
vid vägen en fyrkant med stenar. Varje
sida på fyrkanten var ungefär 5 meter.
Jag fick veta, att det var början till en
kyrka. Bolshögs kyrka skulle ha legat där.
Man höjde ihop sten på dagarna, men
på nätterna användes att stenen till det
ställe, där kyrkan nu ligger. Hur det
gick till vet jag inte. Så blev kyrkan
byggd, där den nu är.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 12316:5.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: Kerstini Tufvesson.
Uppteckningsår: 1939 Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5.

Branbo-stenen och Branbo-Kitta.

Branbo-stenen vände sig, när den luktade
nybakat bröd.

Under Branbo-stenen bodde Branbo-Kitta.

De som om natten kom ut för henne blev
förvillade och gingo vilse.

Branbo-Kitta dansade ibland med de
vägfarande.

ACC. N:R. M. 12316:6.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Curt Wallin

Härad: Järrestad

Adress: Gladsax

Socken: Bolshög

Berättat av: Kerstin Tufvesson.

Uppteckningsår: 1939

Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6.

"Galgbacken" och hur mördarna där redades upp.

I närheten av berättarens hus i Snatån ligger på Charles Larssons ägor (i Ö. Sannarps eller Järrestads församling) en backe, som allmänt kallas "Galgbacken". Den ligger intill vägen Snatåns by - Järrestads by. Det finns en källa på vardera sidan om backen.

"Galgbacken" har sitt namn därav, att på 1600-talet blev en man mördad där. Mördaren grävde ner sitt offer i backen. Men sedan den tiden grävde det mycket där. När man skulle där förbi nattetid,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 12316: 7.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: Kerstin Tufvesson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7.

så man fullt med vita och svarta katter.
Dessa skrämde hästarna, så att de inte kun-
de gå.

Så kom det en präst till Simris, som kunde
mer än annat folk. Han profeterade om sig,
~~i det~~^{och} sade, att med tiden skulle det
komma brinnande vagnar farande.

En dag hade han varit borta. När han
utåt kvällen var på hemväg, sade han till
knekten, som höjde, att de skulle ta hem-
vägen förbi Galsbacken, för ^{det} där sades, att
det spökade mycket där. Prästen trodde,
att det bara var vidskeelse. Men när skjut-
sen kom mitt för Galsbacken, stannade

fr. Nymän!

ACC. N.R. M. 12316:8.Landskap: SkåneUpptecknat av: Curt WallinHärad: JärrestadAdress: GladsaxSocken: BolshögBerättat av: Kerstin TufvessonUppteckningsår: 1939Född år 1880 i BolshögLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV8.

hästarna och kunde inte förmas att gå vidare. Skocken var då mellan 11 och 12 på natten. När de tittade efter, såg de, att en hjulet hade lossat från axeln och fallit av. Prästen läste då en bön och befälde sedan kusken att lägga upp det avfallna hjulet i vagnen. Sedan läste prästen Fader Vår, och då gick hästarna igen. På tre hjul forbratte man i körande ändå hem. När man var framme vid prästgården, befälde prästen, att kusken skulle köra ned vagnen i gödselstaden och placera den så, att den kom att stå i gödselvattnet. Kusken gjorde så, varefter man gick och la-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M.12316:9.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: Kerstin Tufvesson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9.

de sig. På morgonen, när solen gått upp,
såg man en man, som stod under vagns-
axeln, där hjulet utstikt, och bar upp vagns-
axeln. Stuvudet hade han avburget och bar
det under armen. Nu kunde man riktigt
se, hur han såg ut, som brukade mjöka
vid Guldpacken. Samtidigt såg man, att
bakat på hela västra längan (gödselstaden
var utanför den) hade gått över. När prä-
sten kom ner till gödselstaden och fick
se figuren under vagnen, sade han: "Jaha,
det var du som mjökade vid Guldpacken. Nu
skall jag göra dig fri." Och så bad han en
bön, varefter den egendomliga figuren

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 12316:10.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: Kerstin Tufvesson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV10.

blev fri. Därefter sade prästen, att han (prästen)
och vi skulle söka hi' reda på mördaren. För
det var den mördade, som skift under
vagnen. Så samlade prästen folk till
"salsbacken" och höll bari. Då kom en man
fram till prästen och bekände: "Jag är
Selmens mördare." Selmen hade han som
blivit mördad. Så blev mördaren avrät-
tad där på platsen. Men han blev inte be-
gravd där, utan hans kvarlevor skickades
till domstol eller till någon annan plats.

ACC. N:R.

M. 12316: 11.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: Kerstin Jansson.
Uppteckningsår: 1939 Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11.

Gravvårnman gav ingen ro.

Berättarens föräldrar ägde det hus, där berättaren nu bor. När berättarens far djupgrävde i närheten av gravkullen för att gräva en ledning, träffade han på 3 alnars djup på en bruka av brons. Den hade öron. Den var full av brända ben. Den var ungefär $\frac{1}{2}$ meter hög. Berättaren var liten då men minns den mycket väl. Fadern tog upp brukan välbehållen. Men han fick ingen ro sedan dess. Han kunde inte sova om nätterna. Då sade modern, att det var för

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 12316:12.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
 Härad: Järrestad Adress: Gladsax
 Socken: Bolshög Berättat av: Kerstin Tufvesson
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12.

att han oroad gravurnan och att det var bäst
 han satte ned den igen. Så gjorde han det.
 Sedan blev allt lugnt igen, och han kunde
 åter sova. Berättaren minns ungefär, var
 urnan sattes ned.

Vid vägbreddningen, som här som året ägde
 rum i Enalöv - Järrestads - vägen, träffade väg-
 arbetarna utanför berättarens hus på två
 mindre ~~bräda~~ urnor. Folk från Himmelskummas
 museum tog hand om dem.

ACC. N:R. M.12316:13.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: Hertini Timpunan.
Uppteckningsår: 1939 Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV13.Bäckarna och kullen.

För fanns det i närheten av berättarens hus 4 bäckar eller kullar. En fanns fortfarande på berättarens ägor, och på nuvarande Oskar Wikströms ägor fanns det för 3 kullar. Men nu är en av dessa utjämnad. Berättarens far var som 20-årig med om att gräva ut en av dessa kullar på Oskar Wikströms ägor. Man fann 2 stenbitar och 2 svärd. Svärdet blev bagna till rätta.

Kullen hemma (på berättarens ägor) stod ibland på ~~fötter~~ peltare. Där dansade småfolk, när

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 12316:14.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: Kerstin Tufvesson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14.

de hade gille om nätterna. Men jag kan inte minnas, att jag gjärte sett det.

Bort mot Grösköps ligger en backe, som kallas Underburgs backe. Där bodde 2 små brott långt före min tid. De hade två små människor, som de hade gjort av den bruna himman, som sitter runt om ribban på en gris. Med dessa människor bräntade de vatten vid de bus, där det fanns vatten. En gång glömde de en av grannarna i en gård.

Gårdsfolklet var uppfikret och röjde vid grannen för att undersöka den. Sedan ville inte småfolklet ha den mer, därför att man röjde vid den.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 12316:15.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: Kerstin Tufvesson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1880 i Bolshög

Småfolkst där i Andersburgs broke bråkade
och låna grilla och raka, när de skulle
baka. Sj de hade ingenting jämt. Somliga
kallade dem för dvärgar.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15.

ACC. N:R. M. 12316:16.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Curt Wallin

Härad: Järrestad

Adress: Gladsax

Socken: Bolshög

Berättat av: Kerstin Jansson.

Uppteckningsår: 1939

Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16.

"Kungagraven" i Gnålov.

Intill berättarens hus, på hennes ägor, ligger
backe, som är fridat som fornminne. Berät-
tarens far hade fått tillstånd att gräva av
marken lite för att bereda plats för ett
hönshus. Därvid hade stenar plottats.

Högen kallas allmänt "Kungagraven."

ACC. N:R. M. 12316 :7,

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög. Berättat av: Hjertsi Tufvesson.
Uppteckningsår: 1939 Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV17.

"Hämpedånga" som besvärjelseformul
mot trollen.

Berättarens föräldrar hade en gravhög på
~~sitt~~ sin gårdstomt. Det rades, att det spökade
där, ty trollen bodde där. När berättaren var
5 år gammal ~~han~~^{hon} var oftast ensam hem-
ma om dagarna, eftersom föräldrarna var
på arbete i Brilovig. En gammal kvinna,
Metta Hansson, som brukade gå ärenden åt
folk till "humsprågen", sade en gång till
hennes: "Är du inte rädd för trollen? Har
du inte sett dem? Nej. Ja, men om du

(Berättaren bor
nu ensam i
samma hus.)

Skriv endast på denna sida

ACC. N:R. M. 12316:18.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Glagsax
Socken: Bolshög Berättat av: Kjersti Tufvesson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV18.

fai se dem, skall den låsa denna hämpe-
dånga:

Det var en man från Brendala.

Han hade en hönä, som kunde både gö' o' gäla.
Så en da' sa' han att han fick lacha sej he' han
me' sin hönä o' sälja den. På vägen dit
möter han en koring, som var både
starkt o' starkt o' hade björkarna över
armhögarna. Hon hälsade mannen goddag.
Var ska ni gå? Till stan och sälja min
hönä. - Låt upp hennes bår o' låt mig
se sa' hon ai vör, låt upp hennes vring-
ar och låt mig se, om hon kan sej svinga.
- Då kom den förgiftade höken o' ho'

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 12316:19.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: Kjersti Tufvesson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19.

hönan. Hannen to' då en stavel, slo trä-
ringar^{en} i röven o' hon flö' då opp o' slo
åttan knykspiror ner o' hällen i en
hodrageder (= brokig) ho. Kan du då tro?

Lätes denna "hampedänga," så skulle kot-
len dra in hos. Berättaren lärde den utan-
till och kan den fortfarande och drar den
som "kägge i bjäl." "

ACC. NR. M. 12316: 20.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: Kerstin Infuerson.
Uppteckningsår: 1939 Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20.

Smäpötket, om jättarna och aikan.

För regerade smäpötket. Det fanns också
jättar. Men vi slog aikan ihjäl jättarna.

ACC. N:R. *M. 12316:21.*

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Curt Wallin*
Härad: *Järrestad* Adress: *Gladsax*
Socken: *Bolshög* Berättat av: *Kerstin Turfveasson*
Uppteckningsår: *1939* Född år *1880* i *Bolshög*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

21.

Ingen kyrka i Vallby, när Bolshögs kyrka byggdes.

Det fanns ingen kyrka i Vallby, när Bolshögs kyrka byggdes. Därför byggde
Glimmingehus den nära stenhuset för att ha nära till den.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 12316:22.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
 Härad: Järrestad Adress: Gladsax
 Socken: Bolshög Berättat av: Kersti Tuftvasson, Gnalöv.
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

22.

Jätten och Bolshögs kyrkas byggande.

Jätten kastade sten från Bornholm till Glimmingehus. Han skulle bygga borgen.

Så skulle han kasta sten till en kyrka också. Och han sade, innan han kastade, att där stenen kom, skulle kyrkan bli. Men han kastade stenen fel, så att den hamnade på den plats, där kyrkan nu ligger. När han såg, att den kom fel, sade han: Där ska kyrkan i alla fall ~~bli~~ bli. Så kastade han en sten till. Men den kom också fel och hamnade, där Ribbings trädgård nu är. Där låg i min barndom en fyrkant av stenar tätt intill vägen. Men folket gick och undrade, på vilken ~~plats~~ plats av de bägge platserna de skulle uppföra kyrkan av den ditzastade stenen. De ville ha platsen vid Ribbings, för den låg mitt i socknen. Och så började de kila sönder den stora stenen, ^{som kastats dit.} Men på natten fördes ~~den~~ ^{ändast kildade stenen} den första stenen ~~hannas~~ ^{hannas} Och då förstod bönderna, att de måste bygga där.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M. 12316:23.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: Kjersti Tufvesson, Gnalöv.
Uppteckningsår: 1939 Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

23.

Kungagravarna i Gnalöv.

På Henrik Olssons mark /far till nuv. kyrkorådsledamoten Nils Henriksson i Gnalöv / -- ett jordstycke, som låg här i norra delen av Gnalöv, långt från själva Henrik Olssons hemman -- låg förr 3 kungagravar. 2 av dem äro kvar ännu. Den ena var far med om att jämna ut, när han var 21 år, alltså 1871. De fann då 2 svärd av brons i högen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M.12316:24

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: Kjersti Tufvesson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV24

Synen vid Grann-hall.

Mina föräldrar bodde här i Gnalöv å n.r 9. Jag var gift och bodde i Glimminge Hallar. Jag hade varit hos mina föräldrar, och när jag skulle gå hem, hade det blivit skumt. När jag kom till den lyckan, som kallas Grann-hall å Hallarna, fick jag se ett ljus där gamla skolan, nuv. fattighuset ligger. Det var, som om en eld for upp från jorden. Den kom så högt, att jag trodde, att det var eldsvåda. När jag var 10 meter där ifrån, kom där en vagn farande med en fågels fart. Vagnen hade 2 hästar, men de voro som av eld. Vagnen var öppen, och på den satt 4 män i höga hattar. Jag blev så rädd, att jag måste stanna. Vagnen körde mot Gislövs by. När den försvunnit, tittade jag tillbaka till Grann-halls-lyckan. Då låg elden där och pyrde. Så gick jag hem. Min man såg på mig, att någonting hänt, och han frågade mig, vad det var. Men jag sade inte något utan gick och lade mig.

Mor hade nämligen sagt mig, att om jag såg något ljus flunka upp hastigt, så skulle jag tiga och gå och lägga mig. Annars skulle jag få vara ute och gå hela natten. Ty antingen var det lyktegubbar eller också govättar, som visade sig så.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M.12316:25.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: Kerstin Tufvesson
Uppteckningsår: 1939 Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

25.

Rädsla för Branbo-Kittan.

Ja, jag tjänade i Ö.Hoby i min ungdom. Mina föräldrar bodde i Bolshög. Mina föräldrar sade till mig: Gåck inte hem, när det är mörkt. Du kan komma utaf för Branbo-Kittan.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M.12316:26.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: Kerstin Tufvesson.
Uppteckningsår: 1939 Född år 1880 i Bolshög

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

26.

Jättens bild stympas.

En piga stympade jätten. För hon blev arg, när de hängde rockar och sådant på honom.
Men hon blev dålig och blev aldrig till nå't.

Skriv endast på denna sida!